

OTALAMMEN KOULUN LUKUVUOSISUUNNITELMA 2024-2025

1. Koulun arvoperusta

Vihdin kuntastrategiassa 2022-2025 on neljä arvoa; palveluhenkisyys, vastuullisuus, yhteisöllisyys ja rohkeus. Vihdin kunta tukee lapsiperheiden hyvinvointia tarjoamalla laadukkaat koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut hyvinvoivissa kiinteistöissä ja luonnonläheisissä miljöissä. Uudet rakennetut koulut takaavat nykyiselle kouluverkostolle monipuoliset ja nykyaikaiset puitteet kymmeniksi vuosiksi.

Koulun arvoperusta

Otalammen koulun arvoperustana on yhteisöllisyys. Tavoitteenamme on luoda turvallinen ja oppilaslähtöinen yhteisö, jossa arvostetaan toisia ja hyväksytään erilaisuutta. Jokaisen tarve tulla kuulluksi ja nähdäksi huomioidaan mahdollisimman hyvin koulun arjessa. Osallisuus näkyy koulun arjessa ja huoltajia kutsutaan mukaan yhteistyöhön. Pidämme yllä "Koko kylä kasvattaa"-ajatusta.

2. Opetus ja oppimisjärjestelyt

Koulujen työ- ja loma-ajat 2024-2025

Koulujen työ- ja loma-ajat Vihdin kunnassa lukuvuonna 2024-2025 (187 pv)

(Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätös 12.12.2023 § 20)

Syyslukukausi 8.8.- 20.12.2024 91 työpäivää

aloitus 8.8.2024 (torstai)

syysloma 14.10.-18.10.2024 (vko 42)

itsenäisyyspäivä 6.12.2024 (perjantai)

joululoma 21.12.2024-6.1.2025

Kevätlukukausi 7.1.-31.5.2025 96 työpäivää

aloitus 7.1.2025 (tiistai)

hiihtoloma 17.2.-21.2.2025 (vko 8)

pääsiäinen 18.4.-21.4.2025

vapunpäivä 1.5.2025 (torstai)

helatorstai 29.5.2025

päätjäispäivä 31.5.2025 (lauantai)

Oppituntien ajat ja välitunnit

1.-3.lk:

8.45-9.30 OPPITUNTI

9.30-10.15 OPPITUNTI

10.15-10.40 pitkä välkkä

10.40-11.45 OPPITUNTI

11.45-12.00 välkkä

12.00-12.45 OPPITUNTI
12.45-13 välkkä
13.00-13.45 OPPITUNTI
13.50-14.35 OPPITUNTI

4.-6.lk:

8.45-9.30 OPPITUNTI
9.30-9.45 välkkä
9.45-10.30 OPPITUNTI
10.30-11.00 pitkä välkkä
11.00-12.00 tunti + ruokailu
12.00-12.45 OPPITUNTI
12.45-13 välkkä
13.00-13.45 OPPITUNTI
13.50-14.35 OPPITUNTI

7.-9. lk:

7.55 - 8.40 OPPITUNTI
8.45 - 9.30 OPPITUNTI
9.35 - 10.20 OPPITUNTI
10.20 - 10.40 välipalavälkkä (kioskivälkkä)
10.40 - 11.25 OPPITUNTI
11.30 - 12.15 OPPITUNTI
12.15 - 13.00 ruokailu
13.00 - 13.45 OPPITUNTI
13.50 - 14.35 OPPITUNTI
14.40 - 15.25 OPPITUNTI

Kouluvuoden juhlat ja perinteet

- 30.10. kuudesluokkalaisten järjestämä disco alakoululaisille
- 1.11. alakoulun oppilaskunnan järjestämä pipovala klo 10. Lipunnosto ja vala
- 4.12. koko koulun osallisuuspäivä, aiheena joulu
- 5.12. itsenäisyyspäivän julistus ja lipunnosto
- 20.12. alakoulun joulujuhla salissa klo 9-10
- Kevätjuhlat

Retket (ja koulun ulkopuolella annettava opetus)

- 8. lk Taidetestaajat
- 6. ja 9. lk Yrityskylä
- 5. lk Yrityssankari
- 9. lk Camera Obscura
- Oppilaanohjauksen kanssa yhteistyössä tutustumisia eri oppilaitoksiin.

Liikuntatunneilla käydään mahdollisuuksien mukaan Nummelassa jäähallissa, uimahallissa ja palloiluhallissa.

Kotitalouden valinnaiskursseilla käydään poimimassa syksyllä sieniä ja marjoja lähimetsissä. Keväällä kaikki ryhmät tekevät sään salliessa grillausretken Otalammen rannalle.

Muitakin retkiä voidaan järjestää eri luokilla lukuvuoden aikana. Niistä informoidaan erikseen.

TET -jaksot

Koulumme 7.- 9. -luokkalaiset tutustuvat työelämään eli suorittavat TET -harjoittelun. TET -toiminnan tavoitteena on tukea oppilaan siirtymistä hänelle sopivaan jatkokoulutuspaikkaan, lisätä työn arvostusta sekä luoda oppilaalle realistinen minäkuva suhteessa työelämän vaatimuksiin. TET -järjestelyjä koululla hoitaa pääasiassa oppilaanohjaaja yhdessä luokanohjaajien kanssa. Työpaikat oppilaat etsivät pääsääntöisesti itse, mutta tarvittaessa koulun aikuiset avustavat etsinnässä.

7. -luokkalaisilla TET -jaksot ovat kerrallaan kahden päivän pituisia (á 3,5h), ja ne suoritetaan tutustumalla kouluruokalan ja siivouksen töihin. Nämä jaksot ovat lukuvuoden aikana sekä syksyllä että keväällä. Kerrallaan oppilaita on kaksi samaan aikaan työelämään tutustumassa. TET -jaksoista tehdään keväällä itsearviointi, ja ruokapalvelun esimies antaa oman arviointinsa oppilaiden toiminnasta työpaikalla.

8 - 9. -luokkalaiset ovat koulun ulkopuolisissa työpaikoissa työelämään tutustumassa (TET). Asiasta tehdään kirjallinen sopimus työnantajan, oppilaan ja huoltajan kesken. 8. luokilla on yksi viikon pituinen jakso keväällä (puolikkaina luokkina vko 10 ja 11), ja 9. -luokkalaiset suorittavat kahden viikon TET-jakson (puolikkaina luokkina vko 40-41 ja 43-44). Toukokuussa oppilailla on mahdollisuus vapaaehtoiseen TET:iin. TET-päiviä voidaan erikseen räätälöidä silloin, kun tietyn oppilaan oppimisen eduksi nähdään joustava työelämän hyödyntäminen.

7.-9. -pienluokalla on lukuvuoden aikana mahdollisuus myös laajennettuihin TET-jaksoihin, jotka liittyvät periodioppimiseen ja joustaviin opetusjärjestelyihin. Erityisasemassa ovat valtakunnalliseen tehostettuun henkilökohtaiseen ohjaukseen (TEHO) nimetyt 8. ja 9. luokkien oppilaat, joiden tulevaisuuden vaihtoehtojen avautumista laajempi työelämässä vierailu edistää. TEHO-oppilaita on n. kuudesosa 8.-9. -luokkalaisista, ja heille annetaan tarvittaessa henkilökohtaista oppilaanohjausta yhteensä 10 tuntia/oppilas.

2.1. Koulun toimintakulttuuri

- Luokissa kierrätetään paperia ja pahvia
- Henkilökunnan tilassa on mahdollista kierrättää myös biojätteet ja muovi
- Vältetään turhaa tulostamista

Koulussamme toimii ympäristötiimi, jonka tehtävänä on ympäristökasvatuksen ja kouluympäristön kehittäminen sekä ympäristökasvatuksen teemojen jalkauttaminen. Alaluokilla ympäristökasvatuksen oppilaslähtöisyyttä totutetaan mm. Keke-oppilastiimissä (Kestävä kehitys), joka huolehtii kierrätystoiminnasta ja suunnittelee ja organisoii kierrätys- ja ympäristöteemaisia tapahtumia. Kaikissa luokissa kerätään paperi- ja kartonkijätteet.

2.1.1. Koulun käytänteet ja mahdolliset painotukset

Välitunnit, päivänavaukset ja muut koulun yhteiset tapahtumat

Välitunnit

Välitunnit vietetään alakoulussa ulkona valvotusti välituntialueella. Välituntivalvonnat on jaettu luokanopettajille sekä kouluohjaajille valvontalistan vuorojen mukaisesti. Latvian oppilailla on välitunninviettomahdollisuus joko valvotulla välituntialueella ulkona ja/tai valvotuissa oloissa sisätiloissa. Latvian oppilailla on mahdollisuuksien mukaan valvottu sisäpelivälitunti liikuntasalissa. Latvian välitunteja valvovat valvontalistan mukaisesti Latvian opettajat ja kouluohjaaja. Välituntisäännöt löytyvät Wilmasta pysyvistä tiedotteista.

Latvan välitunneilla on keskiviikkoisin mahdollisuuksien mukaan mukana myös nuorisotyöntekijät.

Aamunavaukset

Koululla on yhteisiä aamunavauksia kerran kuukaudessa. Teemana on Huomaa hyvä - toimintamallin mukainen. Aamunavauksia voi olla mm. tukioppilaiden esittäytyminen, vertaissovittelun esittely ja muu mahdollinen koko koululle tapahtuva toiminnan esittely sekä hyvinvointityöhön liittyvät aamunavaukset. Opettajat vastaavat luokkien aamunavauksista päivittäisessä työssä.

Muut koulun yhteiset tapahtumat

Koulussa järjestetään yhteisiä tapahtumia oppilaskunnan ja oppilastiimien sekä muiden toimijoiden toimesta mahdollisuuksien mukaan. Oppilaskunnan järjestämästä toiminnasta voi lukea luvusta 5, jossa esitellään oppilaskunnan toimintaa.

Ruokailu

Kouluruokailu on osa koulun tapakasvatusta. Lähtökohtana ovat toiset huomioivat hyvät ruokailutavat – niin käytöksen kuin ruokailuvälineiden käytönkin osalta. Itsepalvelulinjastolta jokainen oppilas ottaa itse ruokansa. Oppilaita ohjataan ruokahävikin minimoimiseen. Alaluokilla opettaja valvoo oman ryhmänsä ruokailun. Keittiöön ilmoitetaan ruokailun erikoisjärjestelyistä (retket yms. tapahtumat) vähintään viikkoa aiemmin. Latvian ruokailuvalvonnan hoitavat opettajat ja ohjaajat etukäteen sovitun aikataulun mukaisesti.

Koulumatkat

Otalammen koulun oppilaista suuri osa on koulukuljetusoppilaita. Oppilaita ohjataan turvalliseen liikkumiseen ja liikennekäyttäytymiseen sekä hyvään käytökseen koulumatkojen aikana.

Koulun käytänteitä

Tiedottaminen

Koulun sisäinen tiedottaminen tapahtuu ensisijaisesti Wilman kautta. Tästä poikkeuksena esimerkiksi yhteistyötahojen ja kunnan liitetiedostoja sisältävät tiedonannot voidaan toimittaa sähköpostitse. Kirjallisten tiedotusten lisäksi asioista tiedotetaan ja sovitaan erilaisissa kokouksissa, kuten johtoryhmässä ja ala- ja yläkoulun tiimeissä (juuri+runko ja latva). Rehtori

lähettää koulun ja koko Otalampitalon henkilöstölle perjantaisin seuraavaa viikkoa koskevan tiedotteen sähköpostilla ja Wilman kautta, ja ne ovat esillä myös opettajainhuoneen info tv:ssä. Oppilailla on info-tv:ssä oma sisältö ja se on nähtävissä ala-aulassa. Ajankohtaisista asioista voidaan tiedottaa ja sopia myös tiistaisin klo 12.45 pidettävällä infovälitunnilla. Yleisiä, ei-kiireellisiä ilmoituksia on esillä hallintokäytävän ilmoitustaululla.

Koulun yleisissä asioissa ja kriisitilanteissa kaikesta viestinnästä koteihin ja tiedotusvälineille vastaa rehtori. Oppilasasioissa yhteistyöstä huoltajien kanssa vastaavat luokanopettajat ja -ohjaajat. Kodin ja koulun välillä tiedotus- ja viestintämuotoina ovat Wilma, sähköposti, puhelut, lähi- ja etätapaamiset, kotisivut ja sosiaalisen median kanavat. Ensisijaisena viestintämuotona käytetään Wilmaa, tarvittaessa huoltajia pyritään tavoittamaan puhelimitse. Viestien ja tiedotteiden lisäksi huoltajia tiedotetaan ja heidän kanssaan tehdään yhteistyötä elokuussa ja tarvittaessa keväisin järjestettävissä vanhempainilloissa. Koulun kotisivuilla on tietoa mm. koulun arjesta, käytännteistä ja vanhempainoimikunnasta. Oppilaita pyritään osallistamaan viestintään ja he voivat muun muassa käyttää koulun Facebook- ja Instagram -tilejä opettajan ohjauksessa.

Oppilaiden poissaolojen seuraaminen

Opettajilla on velvollisuus kirjata oppilaiden poissaolot ja myöhästymiset Wilma-ohjelmaan, josta myös huoltajat voivat niitä seurata. Huoltajan tulee ilmoittaa oppilaan sairaudesta luokanopettajalle/-ohjaajalle ensimmäisenä poissaolopäivänä. Luokanopettajat/-ohjaajat sopivat luokkansa ilmoituskäytännöstä huoltajien kanssa esimerkiksi vanhempainillassa.

Vihdin kunnassa on otettu käyttöön poissaolomalli, jonka mukaan poissaoloja seurataan.

Jos oppilas sairastuu kesken päivän, opettaja tai terveydenhoitaja antaa luvan kotiinlähtöön keskusteltuaan asiasta ensin huoltajan kanssa.

Huoltajan tulee anoa lupaa ylimääräisille poissaoloille Wilmassa vähintään viikkoa ennen lomaa. Lomien aikana huoltajat vastaavat opiskelusta. Luokanopettaja/-ohjaaja myöntää loman enintään viideksi päiväksi. Pidemmäksi ajaksi loman myöntää rehtori.

Koulun painotukset

Hyvinvointityö

Koululla toteutetaan kaikilla vuosiluokilla Kaisa Vuorisen lanseeraamaa Huomaa Hyvä-toimintamallia digitaalisen materiaalin avulla. Rovaniemen kaupungin Hyvinvoinnin vuosikellon sisältöjä systemaattisesti. Työtä koordinoi Hyvinvointitiimi. Myös oppilailla on oma Hyvinvointitiimi.

Liikkuva koulu

Vihdin kunta jatkaa Liikkuva koulu -toimintaa perusopetuksessa. Tavoitteena on kannustaa oppilaita liikunnalliseen elämäntapaan ja lisätä liikettä koulupäivän aikana.

Ulko-opetus

Otalammen koulun 1. luokat opiskelevat säännöllisesti viikoittain luonnossa. Myös muilla luokkatasoilla opiskellaan ulkona. Koululla on käytössä metsässä yksi laavu. Ulkona opetusta tapahtuu myös koulun pihalla. Oppimiskäsitys ulkona opettamisessa vastaa opetussuunnitelman perusteiden oppimiskäsitystä. Ulkona oppiminen tarjoaa hyvät

edellytykset vuorovaikutukselliseen ja yhteisölliseen tiedon hankkimiseen ja rakentamiseen. Oppimisympäristönä ulko-opetus on monimuotoista ja mahdollistaa luovat ratkaisut sekä asioiden tutkimisen useista näkökulmista. Ulko-opetus on pitkälti toiminnallista ja liikunnallista, jolloin ulko-opetus myös vastaa liikunnan lisäämisen haasteisiin.

2.1.2. Järjestyssäännöt

JÄRJESTYSSÄÄNNÖT OTALAMMEN KOULU

1. Tulen ajoissa oppitunneille mukanani tarvittavat välineet.
2. Olen poissa koulusta ainoastaan huoltajan luvalla pätevän syyn takia. Ennalta tiedossa olevat poissaolot anotaan etukäteen koulun ohjeen mukaisesti.
3. Käyttäydyn oppitunneilla asiallisesti opettajan ohjeita noudattaen.
4. Pidän mobiililaitteeni oppituntien aikana poissa, ellei opettaja toisin pyydä. Ymmärrän, että toisten oppilaiden ja opettajien kuvaaminen ilman lupaa koulussa on kielletty. Jos rikon sääntöjä, opettaja voi takavarikoida häiritsevän laitteen.
5. Huolehdin omalta osaltani koulun tiloista ja välineistä etenkin silloin, kun käytän niitä.
6. Pysyn koulun alueella koulupäivän ajan. Koulun alueelta voi poistua vain opettajan kanssa koulupäivän aikana.
7. Noudatan kouluyhteisön aikuisten ohjeita.
8. Huolehdin kaikkien viihtyvyydestä ja turvallisuudesta. En tuo kouluun päihteitä, tupakkatuotteita, energijuomia tai mitään muutakaan, mikä vaarantaa itseni ja toiset.
9. Edistän toiminnallani hyvää ilmapiiriä ja koulurauhaa. Tiedän, että väkivalta, uhkailu, vaaralliset esineet, epäasiallinen kielenkäyttö kuten kiroilu, tai mikään muukaan uhkaava toiminta ei kuulu kouluun.

2.1.3. Oppilaan ojentamisen muodot ja käytänteet

Opetukseen osallistuvalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, jossa työrauha ja opiskelun esteetön sujuminen on varmistettu. Työrauhaan voidaan vaikuttaa monilla koulun keinoilla, joista keskeisiä ovat opettajan antama ohjaus ja palaute, yhteistyö sekä yhteinen vastuunotto ja huolenpito. Pedagogisia ratkaisuja kehittämällä sekä luottamuksen ja välittämisen ilmapiiriä vahvistamalla luodaan edellytykset hyvän työrauhan rakentumiselle.

Opetusta häiritsevälle, muuten koulun järjestystä rikkovalle tai vilpillisesti menetelleelle oppilaalle voidaan määrätä perusopetuslaissa säädetty kurinpitoväline tai ojentaa häntä perusopetuslaissa tarkoitetuilla tavoilla. Oppilaita kohtaan voidaan käyttää vain perusopetuslaissa säädettyjä turvaamistoimenpiteitä.

Kasvatuskeskustelu on ensisijainen tapa puuttua oppilaan epäasialliseen käyttäytymiseen.

Koulun opettaja tai rehtori voi kasvatuksellisista syistä määrätä oppilaan puhdistamaan tai uudelleen järjestämään oppilaan tahallaan tai huolimattomuuttaan likaaman tai epäjärjestykseen saattaman koulun omaisuuden tai tilan, jos tekijä on varmuudella tiedossa ja yksilöitävissä.

Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan jäljellä olevan oppitunnin ajaksi luokkahuoneesta tai muusta tilasta, jossa opetusta annetaan. Rehtori tai opettaja voi määrätä opetusta häiritsevän oppilaan poistumaan koulun järjestämästä tilaisuudesta.

Rehtori voi evätä oppilaan osallistumisen opetukseen enintään jäljellä olevan työpäivän ajaksi, jos on olemassa vaara, että toisen oppilaan taikka koulussa tai muussa opetustilassa työskentelevän henkilön turvallisuus kärsii oppilaan väkivaltaisen tai uhkaavan käyttäytymisen vuoksi taikka opetus tai siihen liittyvä toiminta vaikeutuu kohtuuttomasti oppilaan häiritsevän käyttäytymisen vuoksi.

Vastaavat perusteet oikeuttavat epäämään opetuksen jatkossa myös seuraavaksi koulupäiväksi, jos opetuksen järjestäjä tarvitsee aikaa sen suunnitteluun, miten oppilas voi palata turvallisesti takaisin opetukseen.

Perusopetuksen oppilaalle ja toisen asteen opiskelijalle on epäämisen aikana järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi opetuksen tai koulutuksen järjestäjän on laadittava oppilaalle tai opiskelijalle suunnitelma, jossa määritellään ne käytännöt ja opiskeluhuoltopalvelut, jotka tukevat hänen turvallista paluutaan opetukseen.

Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä kotitehtävänsä laiminlyöneen oppilaan työpäivän päätyttyä enintään tunniksi kerrallaan valvonnan alaisena suorittamaan tehtäviään.

Koulun opettaja tai rehtori voi määrätä jälki-istuntoon enintään kahdeksi tunniksi oppilaan, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti. Ennen oppilaan määräämistä jälki-istuntoon, on yksilöitävä toimenpiteeseen johtava teko tai laiminlyönti, kuultava oppilasta ja hankittava muu tarpeellinen selvitys.

Oppilaalle, joka häiritsee opetusta tai muuten rikkoo koulun järjestystä taikka menettelee vilpillisesti, voidaan antaa kirjallinen varoitus. Kirjallisen varoituksen antamisesta päättää opetuksen järjestäjän monijäseninen toimielin tai opetuksen järjestäjän niin päätäessä koulun rehtori.

Jos rikkomus on vakava tai jos oppilas jatkaa epäasiallista käyttäytymistä jälki-istunnon tai kirjallisen varoituksen saatuaan, oppilas voidaan erottaa enintään kolmeksi kuukaudeksi. Määräaikaisesta erottamisesta päättää opetuksen järjestäjän asianomainen monijäseninen toimielin.

Koulukohtaiset yksityiskohtaisemmat seuraamusikäntänteet ovat koulun omissa ohjeistuksissa.

Kaikki seuraamukset järjestyssääntöjen rikkomisesta merkitään Wilmaan.

2.2. Oppimisympäristö

Juuri ja Runko luokat 1-6

Painopistealueet Juuren toiminnassa ovat tehostettu varhainen tuki ja ohjaus vuosiluokilla 1–3. Tällä järjestelmällä pyritään tarjoamaan tukea kaikille oppilaille. Yleisen tuen muotoja luokkatilanteessa kartoitetaan mm. yhteissuunnittelulla tiimissä.

Alakoulussa toimii 1.-6. luokkien opettajista koostuva tiimi, jonka toiminta-ajatuksena on kehittää ja koordinoida alakoulun oppilaiden toimintaa, oppimista ja oppimisympäristöä sekä toimia keskustelu- ja yhteistyöväylänä alakoulun luokanopettajien, eri aineiden opettajien sekä kouluohjaajien välillä.

Tiimin tehtävänä on keskustella ja tiedottaa tiimin toiminnasta ja myös puuttua sen toiminnassa havaittuihin ongelmiin ja pohtia niihin ratkaisuja. Koulutyössä kiinnitetään erityistä huomiota oppilaiden osallisuuteen ja vaikuttamiseen koulun toiminnassa sekä omissa oppimisprosesseissa. Tiimin toiminta-ajatuksena on kehittää kollegiaalista vuorovaikutusta ja jakaa osaamista oppilaiden oppimiskokemusten rikastamiseksi.

Alakoulun tiiminvetäjinä toimivat lv 2024-2025 Sanna-Mari Lahdenniemi ja Saimi Niemistö.

Latva luokat 7-9

Latvassa toimii opettajien muodostama tiimi. Tiimin toiminta-ajatuksena on kehittää ja koordinoida Latvian oppilaiden toimintaa, oppimista ja oppimisympäristöä sekä toimia keskustelu- ja yhteistyöväylänä luokanohjaajien ja aineenopettajien välillä. Tiimi toimii yhteistyössä alaluokkien tiimin sekä johtoryhmän kanssa. Tiimi keskustelee, suunnittelee, organisoii, koordinoi ja tiedottaa toimintaa ja toiminnasta.

Oppilaiden hyvinvoinnista vastataan kokonaisvaltaisesti yhteisöllisen oppilashuollon ja kolmiportaisen tuen avulla. Latvian oppilaat opiskelevat osittain jakoryhmissä, mikä pienentää ryhmän kokoa. Koulutyössä kiinnitetään erityistä huomiota oppilaiden osallisuuteen ja vaikuttamiseen koulun toiminnassa sekä omissa oppimisprosesseissa. Lisäksi huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä toteutetaan oppilaslähtöisesti.

Latvan tiiminvetäjinä toimivat 2024-25 lukuvuonna Minna Hirvonen ja Laura Jurvanen.

Aihetiimit

Aihetiimien tarkoituksena on työskennellä koko koulun yhteisten teemojen ympärillä. Tiimit on muodostettu ala- ja yläluokkien opettajista. Aihetiimit ovat: hyvinvointi- ja turvallisuustiimi, digi- ja pedagogiikkatiimi, tuen tiimi, ympäristötiimi ja osallisuustiimi. Jokaista aihetiimiä luotsaa oma tiiminvetäjä.

Fyysinen oppimisympäristö

Otalammen koulu sijaitsee Otalammella, Vanhan Porintien varrella, osoitteessa Torpparintie 9, 03300 Otalampi. Koulun yhteydessä toimii Otalammen päiväkot.

Koulun piha-alue on oppilaiden käytössä kaikkine aktiviteetteineen. Koulun alueen välittömässä läheisyydessä on lähiliikuntapaikka, lähimetsä ja uima-ranta, joita hyödynnetään eri aineiden oppitunneilla ja eri tapahtumissa. Koulun lähiympäristö tarjoaa puitteet tekemisen ja kokemisen kautta oppimiselle.

Liikuntatunneilla tehdään myös retkiä Nummelan liikuntapaikoille, kuten jäähalliin, uimahalliin ja urheilualueille. Urheilualueilla järjestetään myös Vihdin kunnan koulujenvälisiä urheilukilpailuja.

Oppilaat sijoitetaan koulun oppimistiloihin ikäluokittain. Koulussa on pienryhmille tarkoitettuja luokkia.

Koulussamme on käytössä seuraavat erikoisluokkatilat: kotitalousluokka, musiikkiluokka, kuvataideluokka, käsityötilat (tn, ts), fysiikan ja kemian luokat, biologian ja maantiedon luokka ja liikuntasali. Koululla on myös käytössään oppilaiden olohuone ja kuntosali, jotka toimivat tarvittaessa myös opetusympäristöinä.

Lähes kaikki luokkatilat on varustettu AV-välineistöllä (tietokone, nettiyhteys, dataprojektori, dokumenttikamera). Nämä tarjoavat mahdollisuudet monipuolisen ja ajankohtaisen oppimateriaalin käyttöön. Lisäksi koulussamme on oppilaiden yhteiskäytössä kannettavia tietokoneita.

Luokkien kalusteiden uusimista suunnitellaan ja jatketaan mahdollisuuksien mukaan.

Psyykinen oppimisympäristö

Otalammen koulun tavoitteena on kiireetön, turvallinen ja jokaisen hyvinvoinnin turvaava ilmapiiri. Kaikki oppilaiden kanssa tekemisissä olevat aikuiset osallistuvat myönteisellä tavalla lasten kasvatukseen. Lukuvuonna 2024-25 on liittynyt Huomaa hyvä- yhteisöön. Henkilökuntaa on koulutettu asiaan liittyen ja materiaali on otettu käyttöön.

Koulussa toimii vanhempainyhdistys. Koulun toiminnan onnistumisen kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että yhteistyö ja vuorovaikutus huoltajien kanssa on välitöntä, luottamuksellista ja monipuolista.

Koulussamme toimii oppilaiden tukena oppilashuoltoryhmä. Lisätukea kiistojen selvittelyyn ja kiusaamisen ehkäisyyn tuo KIPU-tiimin toiminta. Kouluvalmentaja on käytössä kaikkien oppilaiden koulunkäynnin tukena päivittäin.

Otalammen yläluokilla toimii tehtävään koulutettu koulukoira opettajan työparina noin kerran viikossa ja alaluokilla satunnaisesti vierailen.

Oppimisympäristön turvallisuus

Koulun turvallisuusasioita käydään läpi henkilökunnan kanssa lukuvuosittain ja tilat tarkistetaan kunnan työsuojelusta tulevien ohjeiden mukaan. Lisäksi jokainen opettaja huolehtii omien opetustilojensa turvallisuudesta. Ohjeet hätätilanteissa toimimiseen ovat palo- ja pelastussuunnitelmassa, joka on kaikkien luettavissa sähköisessä muodossa. Lisäksi jokaisessa työskentelytilassa on seinällä ohjeistus kiinteistöstä poistumiseen.

23.9.2024 koulussa pidettiin poistumisharjoitus rehtorin johdolla. Sisällesuojautumisharjoitus järjestetään syksyllä 2024. Palo- ja pelastussuunnitelman päivityksestä vastaa tänä lukuvuonna Annika Kivistö.

Tieto- ja viestintätekniikka

Opettajien tv-t -osaamista seurataan Vihdin kunnassa Opentunti.fi -palvelun avulla, tämän perusteella tarjotaan opettajille täydennyskoulutusta tieto- ja viestintätaitojen kehittämiseen ja hyödyntämiseen opetuksessa. Vihdin perusopetuksessa toimii yksi tv-t-tutoropettaja, joka mm.

pitää oppitunteja Värkkäämössä. Koululla tukea tv-t-asioihin saa tv-t-vastaavilta. Otolammen koulun TVT-vastaavina toimivat lukuvuotena 2024-2025 Salla Laivo ja Sanna Pellava (alaluokat) sekä Pauliina Ruokokoski ja Noora Jänönen (yläluokat). TVT-vastaavat pitävät huolta koulun oppilaskoneista, joita on alaluokkien käytössä 3 kärkeä ja yläluokilla neljässä kärkeä ja tukevat opettajia ja oppilaita digitaalisissa oppimateriaaleissa ja Opinsys-tunnuksiin liittyvissä asioissa.

Oppilaiden tv-t-osaamisen polku on määritelty kunnan opetussuunnitelmassa ja sitä mahdollisuuksien mukaan jalkautetaan koulun arkeen. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintätekniikkaa monipuolisesti eri oppiaineissa ja omat tunnuksat koulun koneille oppilaat saavat heti ensimmäisellä luokalla.

Vihdin kunnalla on käytössä sähköinen työskentelyalusta Google Workspace for Education (GWE). Työskentelyalustaan kuuluu Desku-työpöytä ja Googlen palvelut (esim. Google Classroom, Google Drive ja gmail-sähköposti). Oppilaiden käytössä olevien Opinsys-tunnuksien kautta käytettävissä on myös muita sähköisiä palveluita, kuten Bingel, Näppistaituri, Kampus, Lukuseula, Ville ja muut tietosuojaltaan turvalliset palvelut ja sovellukset, joiden turvallisuus kunnassa varmistetaan Edudata.io -tietosuojapalvelun avulla. Palvelu varmistaa, että opetuksessa käytössä olevat palvelut ja sovellukset täyttävät tietosuojasetuksen mukaiset vaatimukset.

Digihelpperit ja AV-apurit

Otolammen koulussa myös oppilaat osallistuvat TVT-taitojen edistämiseen. Alakoulussa 4-6 -luokkalaisista oppilaista on valittu digihelppereitä, jotka toimivat muille oppilaille asiantuntija- ja vertaistukena TVT-asioissa oppitunneilla. Digihelpperit pitävät kokouksia, ja samalla he saavat tarvittavaa koulutusta tehtävänsä.

Digihelppereitä ohjaa ja kouluttaa alakoulussa opettajat Salla Laivo ja Sanna Pellava.

Yläkoulun oppilaista on koottu av-apuriryhmä, joka toimii Noora Jänösen ohjauksessa koulun av-asioissa apuna.

3. Oppimisen arviointi

Oppimisen ja osaamisen arvioinnin tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä tulee arvioida monipuolisesti.

Opetussuunnitelman valtakunnallinen uudistettu arviointiluku otettiin käyttöön 1.8.2020. Uudessa arviointiluvussa on täsmennetty ja tarkennettu arviointiin liittyviä asioita. Arvioinnissa korostetaan monipuolisuutta ja vuorovaikutteisuutta sekä painotetaan ennakoivaa ja ohjaavaa arviointitapaa.

Arvioinnilla on kaksi toisiaan tukevaa tehtävää: ohjata ja kannustaa oppimista ja kehittää itsearvioinnin taitoja (**formatiivinen arviointi**) sekä määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineille asetetut tavoitteet (**summatiivinen arviointi**). Perusopetuksessa arviointi kohdistuu oppimiseen, osaamiseen, työskentelyyn ja käyttäytymiseen.

Formatiivinen arviointi auttaa oppilasta ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämään työskentelyään oppiaineille asetettujen tavoitteiden

saavuttamiseksi. Opettajan ja oppilaan välisessä vuorovaikutuksessa oppilas saa tietoa, miten voi parantaa suoritustaan suhteessa tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Myös **itsearviointi ja vertaispalautte** ovat keskeinen osa oppimisprosessia, vaikka ne eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan.

Summatiivisen arvioinnin tekee opettaja tai opettajat yhdessä, jos heitä on useita, suhteessa oppiaineen tavoitteisiin. Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden tavoitteiden saavuttamisesta. Työskentely arvioidaan osana oppiainetta opetussuunnitelmassa olevien työskentelytaitojen tavoitteiden mukaisesti. Työskentelytaidoilla tarkoitetaan taitoa työskennellä yksin ja yhdessä, taitoa suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään, taitoa toimia vastuullisesti ja parhaansa yrittäen sekä taitoa toimia rakentavasti vuorovaikutuksessa. **Arvosanan muodostamisessa** kiinnitetään huomiota koko oppimisprosessiin, ja arviointiin vaikuttavat vuosiluokasta riippuen muun muassa kokeet, aineet, muut tuotokset sekä työskentely.

Kunkin oppimisjakson alussa kukin opettaja käy läpi opetussuunnitelmassa määrätyt oppiaineensa tavoitteet sekä arviointiperusteet yhdessä oppilaiden kanssa. Tavoitteiden läpikäynnissä huomioidaan oppilaan ikäkausi ja edellytykset.

Käyttäytymisen arvosana on oma kokonaisuutensa, joka ei vaikuta oppiaineen arvosanaan. Käyttäytymiselle on asetettu tavoitteet ja kriteerit Vihdin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppilaita ja huoltajia informoidaan arvioinnin käytänteistä Wilman kautta. Osa formatiivista arviointia ovat tuntimerkinnot, joita huoltajan (ja oppilaan luokilla 6-9) on hyvä seurata.

Päätösarvosanan muodostaminen perustuu opintojen päättyessä osoitettuun **osaamiseen** ja **työskentelyyn**. Päätösarvioinnissa osaamista verrataan kunkin oppiaineen tavoitteisiin ja päätösarvioinnin valtakunnallisiin kriteereihin, joissa määritellään osaamisen kuvaukset arvosanoille 5, 7, 8 ja 9 kussakin oppiaineessa.

Kuudennen luokan lukuvuosiarviointi Kuudennen luokan lukuvuosiarvioinnin kriteerit on päivitetty ja ne on otettu käyttöön 1.8.2023 alkaen. Arvioinnissa osaamista verrataan kunkin oppiaineen tavoitteisiin ja valtakunnallisiin kriteereihin, joissa on kuvattu arvosanojen 5, 7, 8 ja 9 osaaminen. Tarkemmat tiedot

löytyvät: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Perusopetuksen%20arvosanakriteerit%20kuudennen%20vuosiluokan%20p%C3%A4%C3%A4tteeksi_0.pdf

Oppimisvaikeudet ja kehittyvä suomen kielen taito otetaan huomioon arviointitilanteita suunniteltaessa, eikä tarvita diagnoosia/lausuntoa tai tehostetun tuen päätöstä.

Arviointiaikataulu

Vihdin kunnassa oppilaille annetaan välitodistukset 4. vuosiluokasta alkaen.

Arviointi annetaan välitodistuksissa numeroarvosanoilla. Välitodistus annetaan **20.12.2024**.

1.-3. luokilla pidetään oppimiskeskustelu marras-tammikuussa, joka korvaa välitodistuksen.

Lukuvuosi- ja päättötodistukset jaetaan kaikille oppilaille **31.5.2025**.

Vuosiluokilla 1.-3. käyttäytyminen arvioidaan sanallisesti ja vuosiluokilla 4.-9. käyttäytyminen arvioidaan arvosanoilla 4-10.

Yhdeksäsluokkalaisilla käytösarviointia ei merkitä todistukseen vaan he saavat välitodistuksen mukana liitteen käytösarvioinnista. Päättötodistuksen mukana liitteen käytösarvioinnista saa pyydettäessä. Itsearviointia tehdään eri oppiaineissa koko lukuvuoden ajan eri tavoin toteutettuna. Huoltajia tiedotetaan lukuvuoden aikana, mikäli oppilaan suoriutuminen heikkenee huomattavasti tai oppilaalla on vaarana saada hylätty arvosana jostakin oppiaineesta.

Lisätietoja oppiainekohtaisista arviointiperusteista saa kyseiseltä opettajalta esimerkiksi Wilman kautta. Opetussuunnitelmat sekä oppiaineiden tavoitteet ja päättöarvioinnin kriteerit löytyvät kunnan verkkosivuilta osoitteesta; www.vihti.fi/kasvatus-ja-koulutus/opetussuunnitelma/

-

3.1. Oppimisen arviointi syyslukukaudella

Vihdin kunnan arvioinnin vuosikellon mukaisesti:

elokuu: Opettajat käyvät läpi oppilaiden kanssa oppimisen tavoitteet ja arvioinnin kriteerit joka oppiaineessa oppijaksoittain. Oppilaille ja huoltajille tiedotetaan yleiset arviointikäytänteet Wilman kautta. Yksilöllistettyjen oppiaineiden tavoitteet kirjataan mahdollisimman pian lukuvuoden alussa.

syys-lokakuu: 1. ja 7. luokilla vanhempainvartit; 1.-3.luokilla oppimiskeskusteluiden valmistelua. Oppimissuunnitelmien päivitykset syyslomaan mennessä.

marras-joulukuu: 1.-3.luokkien oppimiskeskustelut (korvaavat väliarvioinnin). 4.-9.luokilla numeerinen väliarviointi joulukuussa.

3.2. Oppimisen arviointi kevätlukukaudella

Vihdin kunnan arvioinnin vuosikellon mukaisesti:

tammikuu: 1.-3.luokilla oppimiskeskustelut jatkuvat (korvaa väliarvioinnin). Opettajat käyvät oppilaiden kanssa läpi oppimisen tavoitteet ja arvioinnin kriteerit joka oppiaineessa oppijaksoittain.

tammi-helmikuu: oppimissuunnitelmien päivitykset. 8.luokilla oppimiskeskustelut. 6.luokilla erityisen tuen lakisääteinen tarkistus helmikuun loppuun mennessä. 2.luokilla erityisen tuen lakisääteinen tarkistus lukuvuoden loppuun mennessä. 6. luokilla nivelvaihekeskustelut.

maaliskuu: 8. luokilla oppimiskeskustelut jatkuvat

maalis-huhtikuu: 2.luokilla erityisen tuen lakisääteinen tarkistus lukuvuoden loppuun mennessä. 6. luokilla nivelvaihekeskustelut.

toukokuu: opettaja kirjaa oppimissuunnitelman tavoitteiden saavuttamisen kevään osalta.

touko-kesäkuu: lukuvuosiarvioinnit. 1.-3.luokilla sanallinen, 4.-8.luokilla numeerinen. 9. luokilla päättöarviointi.

4. Oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin tuki

4.1. Kolmiportainen tuki

Opiskeluhoolto on yhteisöllistä ja yksilökohtaista työtä, jonka avulla huolehditaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista ja oppimisesta. Opiskeluhoollon tavoitteena on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden ja koko koulu- tai opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta. Opiskeluhoolto ulottuu kaikkeen koulutyöhön ja on kouluyhteisön aikuisten yhteinen tehtävä. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja arjen huolenpitoa, jonka avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta ja kokemusta kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön. Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seurantaa ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhooltoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhooltotyön kokonaisuutta. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus.

Koulun yhteisölliseen oppilashuoltotyöryhmään kuuluu laaja-alaiset erityisopettajat, oppilaanohjaaja, terveydenhoitaja, psykologi, rehtorit, kuraattori ja kouluvalmentaja. Työryhmä kokoontuu viikoittain vaihtuvalla kokoonpanolla. Yhteisöllisessä tapaamisessa käsitellään muun muassa vuorollaan luokkakohdaisia asioita ja koulua koskevia ilmiöitä. Yksilöllinen opiskeluhoolto kokoontuu tarvittaessa tiistaisin kello 8.00-8.45.

Koulut tuottavat opetuksenjärjestäjäkohtaiseen suunnitelmaan arvion opiskeluhoollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhooltopalveluista.

4.1.1 Koulunkäynnin muut tukijärjestelyt

Koulun johdolla on käytännön vastuu opetuksen, ohjaukseen, opiskeluhoollon ja oppimisen tuen järjestämiseen liittyvistä ratkaisuista kouluyhteisössä, kaikilla vuosiluokilla ja kaikissa oppiaineissa sekä kasvun ja oppimisen esteiden tunnistaminen ja poistaminen koulun toimintatavoista. Tukijärjestelyihin sisältyvät koulukohtaisesti käytettävissä olevat avustajapalvelut, kouluvalmentajan, erityisavustajan tai erityisohjaajan antama tuki oppilaille sekä poissaolojen suunnitelmallinen ennaltaehkäisy. Jokaisella opettajalla on vastuu opetusryhmänsä toiminnasta, oppimisesta ja hyvinvoinnista.

Kouluohjaajat

Pienryhmiin osoitetaan kouluohjaajaresurssia, yleisopetukseen mahdollisuuksien mukaan. Kouluohjaajat vastaavat aamuisin piha-alueen valvonnasta sekä harkinnan mukaan oppilaiden ohjaamisesta oikeisiin koulukyyteihin.

Kouluvalmentaja

Otalammen koululla toimii kouluvalmentaja n. 37h/vko. Kouluvalmentajan työ painottuu yhteisöllisyyttä vahvistavaan, kiusaamista ja koulupudokkuutta ennaltaehkäisevään työhön valmentavalla ja koutsaavalla työotteella. Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan ehkäisevään työhön kouluvalmentaja osallistuu ennaltaehkäisevin menetelmin sekä orastaviin spontaaneihin kiusaamistilanteisiin puuttuen. Kouluvalmentajan työn keskiössä on vahvistaa oppilaan omaa toimijuutta. Kouluvalmentaja on helposti lähestyttävä aikuinen.

Yhdysluokkaopetus

Yhdysluokissa voi opiskella samanaikaisesti eri luokka-asteiden oppilaita. Yhdysluokka voidaan perustaa oppilasmäärän pienuuden vuoksi tai pedagogisista syistä. Koulussamme on yhdysluokkia erityisopetuksessa. Yhdysluokissa voidaan toteuttaa opetusta joustavasti.

Vuosiluokkiin sitomaton opetus

Vuosiluokkiin sitomaton opiskelu on yksilöllisen opinnoissa etenemisen mahdollistava joustava järjestely.

Vuosiluokkiin sitomattoman opiskelun toteuttaminen edellyttää tätä koskevaa päätöstä opetussuunnitelmassa. Opetussuunnitelmassa päätetään tällöin, että eri oppiaineiden opinnoissa voidaan edetä vuosiluokkiin jaetun oppimäärän sijasta kunkin oppilaan oman opinto-ohjelman mukaisesti. Oppilaan oma opinto-ohjelma rakentuu opetussuunnitelmassa määrätyistä opintokokonaisuuksista. Opintokokonaisuudet suunnitellaan eri oppiaineille määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen pohjalta. Näiden opintokokonaisuuksien suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä opinnoissa etenemiselle ao. oppiaineessa ja opinnoissa kokonaisuutena.

Tehostettu henkilökohtainen oppilaanohjaus

Oppivelvollisuuden laajennuksen myötä oppilaan tulee hakea perusopetuksen jälkeen joko toiselle asteelle suorittamaan tutkintoa, toiselle asteelle valmentavaan koulutukseen tai muuhun oppivelvollisuuslaisissa määriteltyyn koulutukseen. Jos oppilas tarvitsee tukea hakeutuessaan perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin, hänellä on oikeus saada oppilaanohjauksen lisäksi tarpeidensa mukaista tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta vuosiluokilla 8. ja 9. Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen painopisteenä on kehittää oppilaan jatko-opintovalmiuksia sekä ohjata oppilas hänelle sopiviin jatko-opintoihin.

Tehostetun henkilökohtaisen oppilaanohjauksen tarpeen arvioi ensisijaisesti oppilaanohjaaja.

Jatko-opintoihin liittyvä ohjaus on aloitettava riittävän varhain. Suunnittelussa tulee ottaa huomioon oppilaan yksilölliset taipumukset, oppimisen ja opiskelun tuen tarve ja minkälaisen työllistymisen koulutus mahdollistaa. Tavoitteena on, että jokaiselle oppilaalle löytyy jatko-opiskelupaikka, jossa oppilas jatkaa oppivelvollisuuden suorittamista perusopetuksen jälkeen.

Laskennallisesti tehostettua henkilökohtaista oppilaanohjausta tarvitsee kuudesosa 8. ja 9. luokan oppilaista. Heille tarjottava lisäohjaus on yhteensä 10 tuntia ja se voidaan toteuttaa moniammatillisesti opon, huoltajan, luokanohjaajan, nuorisotoimen, toisen asteen koulujen, työelämän jne. kanssa.

Resurssiopettaja

Koululla toimii resurssiopettaja. Resurssiopettaja ottaa joustavasti eri oppitunneilta oppilaita opiskelemaan pienempään ryhmään tai toimii samanaikaisopettajana. Resurssiopettajan kanssa voi myös tehdä kokeen, ja VSOP-oppilaat voivat käyttää resurssiopettajan palveluja täydentäessään puuttuvia opintoja.

Jaksot pienryhmässä

Erityisopetuksen pienryhmiin on mahdollista sijoittaa oppilaita koejaksolle, jotta nähdään, miten oppimisympäristön muutos vaikuttaa opiskeluun.

4.2. Koulupoissaoloihin liittyvät käytänteet

Vihdin kunnassa on käytössä *Koulu Kunnossa* –hankkeessa (2020-2023) laadittu kymmenen kunnan yhteinen *Poissaoloihin puuttumisen malli*. Ensisijaisesti yksiköissä/ oppilaitoksissa edistetään toimintakulttuuria, joka ehkäisee mahdollisimman tehokkaasti poissaolojen syntymistä.

4.2.1 Kouluun kiinnittyminen ja poissaolojen ehkäiseminen

Poissaolojen ehkäiseminen on keskeisessä asemassa suunniteltaessa poissaoloihin liittyviä toimenpiteitä ja toimintamalleja. Poissaolojen ehkäisemisessä kouluun kiinnittymistä ja läsnäoloa tuetaan niin koulu yhteisön kuin yksittäisen oppilaankin tasolla.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarpeiden varhainen havaitseminen sekä riittävä ja oikea-aikainen tuki ehkäisee poissaoloja. Oppimisen sujuminen, onnistumiset ja kannustava palaute tukevat kouluun kiinnittymistä. Myös kiusaamisen, häirinnän, syrjinnän ja väkivallan ehkäiseminen ja niihin järjestelmällinen puuttuminen tukevat yksittäisen oppilaan ja koko yhteisön hyvinvointia ja kiinnittymistä koulutyöhön.

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö, keskustelu läsnäolon merkityksestä ja tiedottaminen poissaolojen seurannasta ja puuttumisen käytännöistä tukee oppilaan läsnäoloa koulussa.

4.2.2 Poissaolojen seuranta ja niistä ilmoittaminen

Opetuksen järjestäjä seuraa poissaoloja suunnitelmallisesti hyödyntäen koulutason tietoja. Opetuksen järjestäjä päättää poissaoloihin puuttumisen toimintamallissaan kenen tehtävänä ja miten on seurata koulun tasolla oppilaiden poissaoloja suunnitelmallisesti koulu-, luokka- ja yksilötasolla.

Vihdin kunnassa käytössä olevat poissaolojen seuraamisen vastuut:

Poissaolojen seuranta	Vastuu	Miten
yksilötasolla	luokanopettaja/ohjaaja	Wilman aktiivinen seuraaminen ja poissaolomallin mukaiset toimenpiteet.
luokkatasolla	luokanopettaja/ohjaaja ja rehtori	Luokanopettaja/ohjaaja on yhteydessä rehtoriin huolikynnyksen ylittyttyä. poissaolomallin mukaiset toimenpiteet.
koulu	rehtori	Wilmasta saatavan tiedon koostaminen/seuraaminen ja koulukohtaisten toimien tehostaminen.

On tärkeää, että poissaoloihin reagoidaan varhain poissaolon syystä riippumatta. Poissaolosta ilmoitetaan huoltajalle tai muulle oppilaan lailliselle edustajalle mahdollisimman pian. Poissaolojen lisääntyessä tai pitkittyessä tulee olla viipymättä yhteydessä opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisiin. Poissaolojen kohdennetusta seurannasta sovitaan yksilöllisesti.

4.2.3 Poissaoloihin puuttuminen ja taustasyiden selvittäminen

Yksittäisen oppilaan poissaoloihin puututaan opetuksen järjestäjän tekemän poissaoloihin puuttumisen toimintamallin mukaisesti. Opettaja voi konsultoida yksittäisen oppilaan asiassa opiskeluhoitopalveluiden ammattilaisia opiskeluhoitotuen tarpeen arvioimiseksi ja tilanteen selvittämiseksi. Monialainen työskentely on tärkeää käynnistää mahdollisimman varhain. Tarvittaessa kutsutaan koolle monialainen asiantuntijaryhmä (yksilökohtainen). Ryhmässä selvitetään oppilaan tuen tarvetta, järjestetään tukea ja seurataan tilannetta. Opiskeluhoitopalveluista oppilas ohjataan tarvittaessa koulun ulkopuolisiin sosiaali- ja terveydenhuollonpalveluihin.

Oppilaan poissaolojen vähentämiseksi voidaan lisäksi tarvita oppilaan tarvitsemien oppimisen ja koulunkäynnin tukitoimien päivittämistä. Mikäli oppilas ei terveydentilan tai painavan muun syyn vuoksi pysty kokonaan tai osittain osallistumaan lähiopetukseen, tulee viimesijaisena keinona harkita päätöksen tekemistä erityisistä opetusjärjestelyistä ja oppimissuunnitelmasta ja siitä, miten oppilaan opetus, oppimisen tuki ja arviointi järjestetään poissaolojakson aikana.

Tarvittaessa on otettava yhteyttä sosiaalihuoltoon tuen tarpeen arvioimiseksi tai tehtävä lastensuojeluilmoitus.

<https://www.koulukunnossa.fi/poissaolomalli/>

4.3. Aamu- ja iltapäivätoiminta

Iltpäivätoiminta

Koulussa toimii iltapäiväkerho 1.luokalle ja harkinnan mukaan osalle 2.luokan oppilaille. Kerhosta vastaa kouluohjaaja Heli Kuronen. Toisena iltapäiväkerhon ohjaajana toimii Melody Nordgren. Kerhopäivät koostuvat ohjatusta ja vapaasta leikistä, tarinatuokiosta, välipalasta ja ulkoilusta.

4.4. Opiskeluhoito

Opiskeluhoito on yhteisöllistä ja yksilökohtaista työtä, jonka avulla huolehditaan niin kouluyhteisön kuin yksittäisen oppilaan hyvinvoinnista ja oppimisesta. Opiskeluhoitotavoitteena on edistää oppilaiden ja opiskelijoiden ja koko koulu- tai opiskeluyhteisön ja -ympäristön hyvinvointia, huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä ja opiskelijoiden osallisuutta. Opiskeluhoito ulottuu kaikkeen koulutyöhön ja on kouluyhteisön aikuisten yhteinen tehtävä. Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa koulun toimintakulttuuria ja arjen huolenpitoa, jonka avulla vahvistetaan oppilaan osallisuutta ja kokemusta kuulumisesta luokka- ja kouluyhteisöön. Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seurantaa ja niihin puuttumista koordinoi

koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhoitotyön kokonaisuutta. Yhteisöllisen työn suunnittelussa on tärkeää varmistaa oppilaiden ja huoltajien osallisuus.

Koulun yhteisölliseen oppilashuoltoryhmään kuuluu laaja-alaiset erityisopettajat, oppilaanohjaaja, terveydenhoitaja, psykologi, rehtorit, kuraattori ja kouluvalmentaja. Työryhmä kokoontuu viikottain vaihtuvalla kokoonpanolla. Yhteisöllisessä tapaamisessa käsitellään muun muassa vuorollaan luokkakohtaisia asioita ja koulua koskevia ilmiöitä. Yksilöllinen opiskeluhoito kokoontuu tarvittaessa tiistaisin kello 8.00-8.45.

Koulut tuottavat opetuksenjärjestäjäkohtaiseen suunnitelmaan arvion opiskeluhoiton kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista.

4.4.1. Koulu yhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhoiton edistämiseksi ja toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)

Yhteisöllinen opiskeluhoito

Yhteisöllisen opiskeluhoiton lukuvuosittaiset teemat päätetään yhdessä koulun ja varhaiskasvatuksen toimijoiden kesken. Lukuvuoden 2024-2025 ylätason teemana on hyvinvoiva lapsi ja nuori, koulujen lukuvuoden painotuksena on yhteisöllisyyden ja tunnetaitojen vahvistaminen.

Läsnäoloa tukeva koulun toimintakulttuuri edistää oppimista, osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.

Koulussa opitaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja ja ryhmässä toimimisen taitoja osana oppiaineiden opetusta ja laaja-alaisen osaamisen kokonaisuutta. Yhteisön kannustava ilmapiiri tukee oppilaiden aitoa toimijuutta sekä vertaissuhteiden muodostumista. Erityistä huomiota ryhmäytymiseen tulee kiinnittää opintojen nivelvaiheissa, jolloin kiinnittyminen uuteen yhteisöön on kesken.

Otalammen koulussa yhteisöllinen opiskeluhoito kokoontuu kerran viikossa.

- Otalammen koulun osalta lukuvuoden teemat toteutetaan Huomaa Hyvä -toimintamallin mukaisesti kuukausittain vaihtuvalla aiheella.
- Jokaisen kuukauden alussa järjestetään yhteinen aamunavaus kyseisestä aiheesta.
- Aihetta käsitellään luokantunnilla.
- Opettajille järjestetään kysely aiheen toteuttamisesta kuukausittain.

Yksilöllinen opiskeluhoito

Yksilöllinen opiskeluhoito perustuu aina vapaaehtoisuuteen. Yksilöllisen opiskeluhoiton toimintaa ovat: konsultaatiot, palveluihin ohjaaminen ja monialaisen asiantuntijaryhmän työskentely.

Opettajat ovat avainhenkilöitä opiskelijan tuen tarpeen tunnistamisessa. Opettajan näkökulmaa tarvitaan myös tilanteen tarkemmassa selvittelyssä sekä tuen suunnittelussa ja järjestämisessä, mutta sen toteuttaminen edellyttää oppilaan suostumusta.

Yksilöllinen opiskeluhoito toteutuu joko henkilökohtaisten opiskeluhoitopalvelujen kautta tai monialaisen asiantuntijaryhmän kokoamisella. Asiantuntijaryhmä kootaan aina tapauskohtaisesti oppilaan tueksi ja oppijalla on oikeus vaikuttaa ryhmän kokoonpanoon. Oppijalla on lisäksi oikeus kuraattori- ja psykologipalveluihin säädetyssä määräjassa. Kiireellisyuden arvioi psykologi tai kuraattori.

4.4.2. Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

- Opiskeluhoillon teema on hyvinvoinnin ja kohtaamisen lisääminen. Vanhempainilloissa keskustellaan kouluunkiinnittymisestä edistämällä kouluviihtyvyyttä ja poissaolojen seurannalla. Huoltajapalavereissa on opiskelumenestyksen lisäksi vahvasti mukana ryhmäytyminen ja kaverisuhteet. Tänä syksynä on puhututtanut kuntatasoisesti sähkötupakan eli vapen käyttöön liittyvät ilmiöt.

- Otalammen koulu tekee tiivistä yhteistyötä Ankkuritiimin, K-0- sovittelun, someturvan, perhesosiaalityön, koulunuorisotyön ja Vihdin seurakunnan kanssa.

- Otalammen koulun vanhempainyhdistys toimii aktiivisesti ja tiivissä yhteistyössä koulun kanssa.

4.4.3 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Koulussamme toimii kiusaamisen ehkäisyä ja siihen puuttumista varten KIPU-tiimi. KIPU-tiimi koostuu neljästä koulun aikuisesta. KIPU-tiimin periaatteen mukaisesti akuutit ja pienemmät riitatilanteet selvitetään luokassa opettajajohtoisesti. Mikäli kiusaaminen on jatkuvaa, opettaja voi ohjata tapauksen KIPU-tiimin käsittelyyn. Tällöin kaksi aikuista hoitaa asiaa yhdessä restoratiivisen ratkaisukeskeisen ajatuksen ja seurantamallin mukaisesti, kunnes kiusaaminen saadaan loppumaan.

Kouluissa on käytössä myös K-0 toiminta 0 (ratkaisemattomat konfliktit 0) pitkittyneiden ja haastavien kiusaamis- ja väkivaltatapauksien selvittelyyn. Vakavat kiusaamistapaukset ulottuvat usein koulupäivän lisäksi vapaa-ajalle ja myös sosiaaliseen mediaan. Tyypillistä on myös, että kodin ja koulun välinen yhteistyö on kriisiytynyt monimutkaisen tapauksen edetessä.

Työskentelyssä pyritään löytämään konfliktin juurisyyn keskustelemalla eri osapuolten kanssa sekä erikseen että yhteisissä tapaamisissa. Toiminnan keskeisiä periaatteita ovat kaikkien osapuolten kuuleminen, puolueettomuus ja perheiden tukeminen.

K-0 työ ei korvaa olemassa olevia koulun toimintamalleja tai opiskeluhoitoa, vaan vahvistaa niitä ja tuo kouluihin esimerkiksi perheiden kanssa tehtävän työn osaamista. K-0 asiantuntija tarjoaa konsultaatiota, tekee tarvittaessa tilanteen alkuarvion ja kokoaa kiusaamistapauksen ympärille moniammatillisen verkoston sekä ohjaa tarvittaessa lapsen ja perheen muihin palveluihin. Verkostossa on mukana koulun henkilöstöä, sosiaalityö, poliisi, lastensuojelu ja muut lapsen tai nuoren elämässä mukana olevat ammattilaiset.

Koulussamme on käytössä someturva, joka on asiantuntijoiden kehittämä digitaalinen palvelu, jonka kautta saa nimettömästi apua somessa, peleissä tai muualla netissä kohdattuihin ikäviin tilanteisiin.

4.5. Lasten ja nuorten hyvinvointi

Otalammen koulussa on läpi vuoden kulkevana hyvinvointiteemana Huomaa hyvä -materiaali. Huomaa hyvä-materiaalia jalkautetaan kouluun yhteisillä aamunavauksilla alakoulu/yläkoulu, jolloin esitellään tulevan kuukauden teema. Luokissa käsitellään kuukauden teemaa mahdollisuuksien mukaan. Rinnalla kuljetetaan Rovaniemen kehittämää hyvinvointimallia tarvittaessa.

Koululla on myös mahdollisuus kuraattorin palveluihin.

Psykologille löytyy takaisinsoitonnumero.

Kouluterveydenhoitaja on paikalla ma,ti,ke ja pe.

4.5.1 Harrastussuunnitelma

Vihdin peruskoulujen 1.-9. luokkien oppilaille järjestetään iltapäivisin maksutonta kerho- ja harrastustoimintaa sekä koulun tiloissa että paikallisten harrastustoimijoiden tiloissa. Kerho- ja harrastustoimintaa järjestetään Vihdin kunnalle myönnetyn Opetus- ja kulttuuriministeriön Harrastamisen Suomen mallin avustuksen sekä Opetushallituksen Koulujen kerhotoiminnan tukemisen ja kehittämisen avustuksen rahoituksilla.

Koulupäivien yhteydessä järjestettävän kerho- ja harrastustoiminnan tavoitteena on lasten ja nuorten

- Hyvinvoinnin lisääminen
- Eriarvoisuuden vähentäminen
- Syrjäytymisen ehkäisy
- Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä jaksamisen tukeminen
- Luovuuden ja liikkumisen tukeminen
- Uusien taitojen oppiminen ja koulussa opitun soveltaminen

Kerho- ja harrastustoiminnassa pyritään siihen, että lapset ja nuoret saavat onnistumisen, osaamisen ja ilon kokemuksia. Toiminnan kautta tuetaan lasten ja nuorten harrastuneisuutta ja mieluisan harrastuksen löytämistä. Koulun henkilökunta sekä oppilashuolto ohjaavat sellaisia lapsia ja nuoria kerhotoiminnan piiriin, joilla ei esimerkiksi perheen tuen puuttuessa ole mahdollisuutta harrastaa säännöllisesti. Kerho- ja harrastustoiminnan järjestämisessä tavoitteena on, että kaikilla lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus ainakin yhteen harrastukseen.

Kerhot pyritään järjestämään lähtökohtaisesti siten, että ne alkavat heti koulupäivän päätyttyä ja oppilaat siirtyvät harrastuksiin omatoimisesti. Koululla ei ole mahdollista odottaa kerhotunnin alkamista, koska odotteleville oppilaille ei ole valvontaa.

Harrastustunneille osallistuvat ovat vakuutettuja tapaturmien varalta. Vakuutus on voimassa koulupäivän, harrastustunnin sekä harrastukseen liittyvien välittömien matkojen aikana. Oppilaiden siirtyminen harrastustunneille tapahtuu omatoimisesti.

Kaikissa Vihdin kunnan peruskouluissa on tarjolla harrastusryhmiä, joista mahdollistetaan kuljetusoppilaiden kotiinkuljetus harrastustoiminnan jälkeen. Harrastushaku-sivustolla (www.vihti.fi/hobbyhour) näkyy harrastuskohtaisesti onko kuljetusmahdollisuus saatavilla.

Tarkoitus on, että harrastukseen sitoudutaan koko lukuvuodeksi. Kuljetusaikojia ei voi vaihdella edestakaisin lukuvuoden aikana. Mikäli harrastuksesta haluaa jäädä pois kokonaan, niin kuljetusmuutokset pyritään käsittelemään kahden viikon kuluessa.

Siirtyminen harrastuksesta kuljetukseen tapahtuu omatoimisesti. Koulun puolesta ei ole lähtevien kuljetusten valvontaa, jos kerhotunnin jälkeinen kuljetus lähtee päivän viimeisten oppituntien kotiinkuljetusten jälkeen.

Lisätietoja mm. vakuutuksista ja vastauksia usein kysytyihin kysymyksiin:

<https://www.vihti.fi/kasvatus-ja-koulutus/hobby-hour/usein-kysytyt-kysymykset/>

Koulun kerhotoiminta

Koulun kerhotoiminta on perusopetuslain 47§:ssä mainittua ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyä toimintaa, mitä kunta voi järjestää perusopetuksen oppilaille. Toiminnan tulee olla perusopetukselle perusopetuslain 2 §:ssä säädettyjen tavoitteiden mukaista.

Koululla järjestettävät kerhot:

Tiistaisin

*Kuvataidekerho 1.-2.lk

klo.12.45-13.45

3.krs kuvisluokka 310

*Liikuntakerho 1.-2.lk

klo.12.45-13.45

koulun pihalla

*Kuvataidekerho 3.-6.lk

klo.13.45-14.35

3.krs kuvisluokka

*Askartelukerho 3.-6.lk

klo.13.45-14.35

2.krs luokka 262 (Emmin luokka)

*Kokkikerho 3.-6.lk

Klo. 13.45-15.15

2.krs kotitalousluokka

*Kuvispaja 7.-9.lk

Klo.14.40-16.15

3.krs kuvisluokka

*Kuntosali Circuit/vapaa treeni 7.-9.lk

klo.15.15-16.15

OtaVoiman kuntosali, OtaLammentie 193

Torstaisin
*Kuntosali Circuit/vapaa treeni 7.-9.lk
klo.15.15-16.15
OtaVoiman kuntosali, Otalammentie 193

Harrastamisen Suomen mallin kerho- ja harrastustoiminta

Harrastamisen Suomen mallin kerhotoiminta on nuorisolain alaista vapaa-ajan toimintaa, jonka tarkoituksena on edistää nuorten hyvinvointia mahdollistamalla mieluisa ja maksuton harrastus koulupäivän jälkeen tai ennen sen alkamista. Harrastus ei sisälly perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitettuun opetukseen eikä harrastustoimintaan sovelleta perusopetuslain säännöksiä.

Toiminnan järjestäminen on kunnille vapaaehtoista. Kun kunta järjestää nuorten harrastustoimintaa, sen tulee kuulla nuoria heidän harrastustovereistaan ja laatia koulukohtainen harrastussuunnitelma nuorten kuulemisesta saatujen tietojen perusteella.

Vihdin kunnassa lasten ja nuorten kuuleminen on toteutettu valtakunnallisen koululaiskyselyn kautta. Kysely toteutettiin vuoden 2022 loppupuolella ja siihen vastasi lähes 40% kunnan peruskoulujen oppilaista. Kyselyn tuloksia hyödynnetään harrastustoiminnan suunnittelussa siten, että jokaiselle koululle pyritään järjestämään vähintään yksi suosituimmista harrastussisällöistä. Tämän lisäksi jokaiselle koululle on tavoitteena tarjota vähintään yksi liikunnallinen ja yksi muun sisältöinen harrastustunti.

Koulun oppilaille tarjolla olevat Harrastamisen Suomen mallin ryhmät:

4.5.2 Kulttuurikasvatussuunnitelma

Vihdin kunnan kulttuuripalveluissa on laadittu Kulttuurikasvatussuunnitelma 2023, joka on hyväksytty hyvinvointilautakunnan kokouksessa 1.6.2023. Sen avulla tuetaan lasten ja nuorten oikeutta taiteen ja kulttuurin kokemiseen. Se on myös osa kunnan perusopetuksen opetussuunnitelmaa. Kulttuurikasvatussuunnitelma on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

4.5.3 Liikkumisohjelma

Vihdin kunnanvaltuusto on hyväksynyt 27.3.2023 Vihdin liikkumisohjelman vuosille 2022-2025, johon on kirjattuna liikkumisen suosituksia sekä toimenpiteitä liikkumisen lisäämiseksi koulupäivien aikana. Liikkumisohjelma on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

Kaikki Vihdin peruskoulut ovat rekisteröityneet mukaan Liikkuva koulu-ohjelmaan. Jokaisella koululla on nimetty opettaja/opettajat, jotka vastaavat Liikkuva koulu-toiminnan kehittämisestä omalla koulullaan.

Latvan oppilailla on mahdollisuus liikuntavälitunteihin liikuntasalissa vähintään kahtena päivänä viikossa. Välitunneilla voi pelata myös erilaisia pelejä aulassa tai olohuoneessa. Tänä vuonna koulutamme myös uusia välkkäri-ohjaajia välitunneille.

Koulussamme järjestetään talviliikuntapäivä ja kevään liikuntapäivä kaikille oppilaille. Lisäksi järjestetään erilaisia peli- ja turnauspäiviä.

Oppitunteja pyritään myös tauottamaan erilaisella tuntiliikunnalla.

4.5.4 Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma

Lukuvuosisuunnitelman liitteenä on Vihdin kunnan perusopetukseen laadittu Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2022-2023, joka on hyväksytty sivistyslautakunnan kokouksessa 1.11.2022. Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman tarkoituksena on edistää opetuksessa tehtävää tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä.

4.5.5 Vihdin kunnan kestävän energian ja ilmaston toimintasuunnitelma

Vihdin kunnan kestävän energian ja ilmaston -toimintasuunnitelman tavoitteena on jalkauttaa ilmastotyö osaksi kaikkia kunnan toimialoja ja niiden arkityötä sekä luoda sellaisia toimintamalleja, jotka edistävät ilmastotyötä. Suunnitelma on hyväksytty Vihdin kunnanhallituksessa 20.1.2020. Se on lukuvuosisuunnitelman liitteenä.

Otalammella:

- Luokissa kierrätetään paperia ja pahvia
- Henkilöstöhuoneessa on mahdollista kierrättää myös biojätteet ja muovi
- Vältetään turhaa tulostamista

Koulussamme toimii ympäristötiimi, jonka tehtävänä on ympäristökasvatuksen ja kouluympäristön kehittäminen sekä ympäristökasvatuksen teemojen jalkauttaminen. Alaluokilla ympäristökasvatuksen oppilaslähtöisyyttä toteutetaan mm. Keke-oppilastiimissä (Kestävä kehitys), joka huolehtii kierrätystoiminnasta ja suunnittelee ja organisoii kierrätys- ja ympäristöteemaisia tapahtumia. Kaikissa luokissa kerätään paperi- ja kartonkijätteet.

5. Osallisuus ja yhteistyö sidosryhmien kanssa

Oppilaskunta

Kaikki koulun oppilaat kuuluvat oppilaskuntaan. Oppilaiden oma ideointi ja suunnittelu ovat merkittävässä roolissa. Oppilaita kannustetaan aktiiviseen toimijuuteen ja osallistumaan koulu yhteisön ja sen toiminnan kehittämiseen. Ylä- ja alaluokkien oppilaskunta tekee yhteisiä tempauksia ja tapahtumia aina mahdollisuuksien mukaan.

Latva

Lukuvuonna 2024-25 latvan oppilaskunnan hallitukseen kuuluu jokaisen luokan puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Oppilaskunnan ohjaavina opettajina toimivat Marja Ahtiala ja Heli-Maija Heikkinen.

Hallitus on osallistunut Vihdin nuorisovaltuuston järjestämään seminaariin 11.9.2024 ja koulun sisäisen koulutus- ja suunnittelutapahtumiin (9.9. ja 27.9.), joissa on laadittu oppilaskunnan toimintasuunnitelma lukuvuodelle 2024-2025.

Suunnitelmissa on syventää oppilaiden vaikutusmahdollisuuksia ja osuutta koulun päätöksenteossa, järjestää erilaisia tempauksia ja teemapäiviä sekä turnauksia. Lisäksi yhteistyötä koulun ulkopuolisten sidosryhmien, kuten eri kansalaisjärjestöjen kanssa on suunnitteilla.

Koululle järjestetään ideaboxi, johon jokainen koulun oppilas voi tehdä ehdotuksia oppilaskunnan toiminnan edistämiseksi ja kehittämiseksi. Oppilaskunnan hallituksen jäsenet tuovat oppilaiden asioita esille luokkakokouksissa ja järjestävät kyselyitä, joilla kartoitetaan koulun oppilaiden mielipiteitä.

Juuri ja Runko

Alaluokilla (1-6lk) jokaiselta luokalta valitaan halukkaiden keskuudesta oppilaskuntaan yksi varsinainen jäsen sekä yksi varajäsen.

Oppilaskunnan hallituksen toiminnan tarkoituksena on kehittää lapsen ja nuoren valmiuksia toimia oman ryhmänsä edustajana neuvotteluihin perustuvassa yhteistoiminnassa. Tavoitteena on herättää oppilaan kiinnostus oman koulun kehittämiseen ja yhteisten asioiden ajamiseen.

Oppilaskunnan jäsenet suunnittelevat ja ideoivat koulun yhteisiä tapahtumia, juhlia ja teemapukeutumisia ohjaavan opettajan kanssa.

Alaluokkien oppilaskunta järjestää idealaatikon, johon voi toimittaa kaikki omia ehdotuksia koulun kehittämiseen, viihtyvyyteen ja ehdotuksiin. Madalletaan kynnystä kaikkien oppilaiden vaikuttamismahdollisuuksiin. Huomioidaan mahdolliset hyvinvointikyselyn tulokset.

Oppilaskunnan ohjaavana opettajana alaluokilla toimii Birgitta Vilmunen.

Tukioppilastoiminta

Tukioppilastoiminta on peruskoulun yläluokilla toimiva tukijärjestelmä, joka perustuu vertaistuen ajatukseen. Tukioppilaat ovat 8.-9.-luokkalaisia oppilaita, jotka koulutetaan toimimaan nuorempien oppilaiden kanssa ja heidän tukenaan. Tukioppilas on vapaaehtoinen oppilas, joka haluaa toimia kouluyhteisön hyväksi ja auttaa muita oppilaita. Tukioppilaat ovat saaneet tehtävänsä koulutusta.

Tukioppilastoiminnan tavoitteena on edistää hyviä toverisuhteita, kouluviihtyvyyttä, yhteisvastuuta sekä turvallista ja kannustavaa ilmapiiriä koulussa. Tukioppilastoiminnassa eräs tärkeimmistä elementeistä on nuorten mahdollisuus suunnitella, toteuttaa ja arvioida toimintaansa. Nuorten omaehtoinen toiminta antaa uskoa omaan vaikutusmahdollisuuksiin. Tukioppilas saa tukioppilastoiminnan kautta mahdollisuuden vaikuttaa koulun toimintaan.

Keskeisimpiä tukioppilaiden toimintamuotoja on uusien oppilasryhmien ryhmäytymisen tukeminen esimerkiksi toiminnallisia tutustumisleikkejä järjestämällä. Lisäksi tukioppilaat järjestävät erilaisia teemapäiviä, tapahtumia ja tempauksia. Suurin osa tukioppilaiden toiminnasta järjestetään välituntien aikana. Tukioppilaskunnan ohjaava opettaja lukuvuonna 2023 - 2024 on Tiina Puhakka.

Erilaisia teematapahtumia voidaan järjestää lukuvuoden kuluessa sekä tukioppilaiden ja oppilaskunnan järjestäminä että myös muiden yhteistyötahojen kanssa.

Kummioppilaat

Vanhemmat oppilaat toimivat kummioppilaina pienemmille oppilaille koulussamme seuraavilla vuosiluokilla:

1. lk - 5. lk. Luokkien opettajat koordinoivat kummitoimintaa.

2. lk - 6. lk. Jatkat kummitoimintaa luokkien opettajien koodinoimana

Erasmus+ akkreditointi

Otalammen koululla on Erasmus+ akkreditointi. Sen avulla pystymme toteuttamaan kansainvälisiä liikkuvuuksia vuosina 2024-2027.

Lukuvuonna 2024-2025 toteutamme eTwinning-projekteja tanskalaisen Hobron Rosendalskolen kanssa (Global wellness and wellbeing day, International day for creativity and innovation, Soccer Jersey day, International day for Elderly). Lisäksi toteutamme eTwinning-projektin saksalaisen Furthin Maristen Gymnasiumin kanssa aiheesta: "EU stand up!". eTwinning-projekteihin osallistuu oppijoita sekä ala-että yläasteelta.

Otalammelle saapuu vieraita marraskuussa (3.-7.11.2024) Saksasta (9 oppilasta ja 3 opettajaa). 8 lk:n KV-ryhmä vierailee vastavuoroisesti Saksan Furthissa maaliskuussa 2025. Lukuvuoden aikana mahdollisesti koululla vierailee job shadow-jaksolla opettajia muista Euroopan maista.

5.1. Oppilaiden osallistaminen

Oppilaiden osallistaminen tapahtuu suunnitelmallisesti osana opetusta ja muuta koulussa järjestettävää toimintaa.

5.2. Huoltajien osallistaminen ja kodin ja koulun yhteistyö

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsen ja nuoren kasvatuksesta. Koulu tukee kotien kasvatustehtävää ja vastaa oppilaan kasvatuksesta ja opetuksesta kouluyhteisön jäsenenä. Yhteistyön lähtökohtana on luottamus, tasavertaisuus ja keskinäinen kunnioitus. Koulun tulee kanssakäymisessä ottaa huomioon perheiden moninaisuus.

Kodin ja koulun välinen yhteistyö korostuu erityisesti oppilaan oppimaan oppimisen tukemisessa ja opintojen ohjauksessa. Huoltajille järjestetään vanhempainillat elo-syyskuussa, jolloin informoidaan alkavan lukuvuoden asioista ja painopisteistä. Erikseen järjestetään vanhempainilta koulutulokkaille ja 6. luokkien oppilaille yläkouluun siirtymisestä sekä 9. luokkalaisille jatko-opintoihin hakeutumisesta. Vanhempainilloissa käytetään tulkkipalveluita, mikäli mukana on eri kulttuuritaustasta tulevia huoltajia.

Luokilla 1-3 järjestetään tapaaminen väliarvioinnin yhteydessä tapahtuvana arviointikeskusteluna. Luokat 4-6 saavat välitodistuksen, eikä erillisiä arviointikeskusteluja järjestetä. 7.-luokalla pidetään vanhempainvarti yhdessä luokanohjaajan, huoltajan ja oppilaan kanssa. 8.-luokalla luokanohjaaja pitää oppilaan kanssa arviointikeskustelun, johon huoltaja voi halutessaan osallistua. 9.-luokan oppilaan opinto-ohjaajan kanssa käytävään ohjauskeskusteluun on huoltajalla niin ikään mahdollisuus osallistua.

Tiedottaminen ja yhteydenpito tapahtuu pääsääntöisesti Wilman välityksellä.

Päättöluokkalaisten huoltajien on hyvä tietää, että oppilaanohjaaja merkitsee kunkin oppilaan kanssa käymiensä ohjauskeskustelujen pääkohdat Wilmaan ko. tunnin kohdalle.

Huoltajapalavereita järjestetään tarpeen mukaan. Koulu toimii aloitteellisena tapaamisen järjestämisen suhteen aina, kun tapaamiseen nähdään tarvetta.

Oppilaan on hyvä olla tapaamisissa mukana, käsiteltävä asia huomioiden. Mitä isommasta

oppilaasta on kysymys, sitä tärkeämpää on hänen läsnäolonsa itseään koskevissa keskusteluissa.

Kodin ja koulun välinen avoin ja luottamuksellinen yhteistyö on paras tuki oppilaan kokonaisvaltaiselle kehitymiselle ja hyvinvoinnille.

Vanhempaintoiminta

Koulussamme on vanhempainyhdistys, joka toimii tärkeänä osana kodin ja koulun välisen yhteistyön kehittämisessä. Vanhempainyhdistyksen kokouksissa on läsnä mahdollisuuksien mukaan opettajakunnan edustaja.

-

5.3. Yhteistyö nivelvaiheissa

Nivelvaihe esiopetuksesta alakouluun

Nivelvaihetta esiopetuksesta alakouluun luotsaa *eskarista ekalle -tiimi*, joka aloittaa lukuvuosityöskentelynsä aina syyskuun viimeisenä maanantaina. Ryhmään kuuluvat varhaiskasvatuksen erityisopettajat ja alakoulujen ensimmäisiä luokkia opettavat osa-aikaisen erityisopetuksen opettajat. Ryhmän vuosittaiseen aloituskokoukseen osallistuu myös muita koulun edustajia jokaisen koulun määrittämällä tavalla (rehtori, apul. rehtori).

Vuosikellon mukaiset asiat kokouksessa ovat ajankohtaiset kuulumiset ja lukuvuoden tiimin kokoonpano, marraskuun tiimitapaamisen ja muiden lukuvuoden yhteistyöpalaverien aikatauluista sopiminen. Lisäksi käydään läpi edellisten tiedonsiirtojen toimivuus ja näkyvä tulevaan lukuvuoteen sekä prosessin tarkistus ja kehittämisideat.

Marraskuussa tiimi käy läpi tuen oppilaiden lukumäärät ja alustavat tiedot prosessien kulusta, siirretään tieto oppilaista, joiden koulupaikka on mahdollisesti muualla kuin omassa koulupiirissä ja sovitaan aika tarkemmalle tiedonsiirrolle. Palaverissa sovitaan myös ensimmäiset konsultaatiot erityisopettajan kanssa ja/tai opiskeluhoollollinen tarve sekä käydään läpi yksityisten päiväkotien oppijat.

Koulupolkujen tarkentumista tapahtuu kolujen EO:n ja VEO:n välillä pitkin kevätlukukautta. Kouluilta tehdään vierailuja päiväkoteihin ja esiopetuksen oppijat käyvät tutustumassa kouluihin.

Tiedonsiirtojen perusteella muodostetaan toukokuussa yleisopetuksen opetusryhmät ja sijoitetaan tuen oppilaat heitä parhaiten tukeviin ryhmiin sekä aikataulutetaan henkilökohtaiset tiedonsiirrot.

Nivelvaihe alakoulusta yläkouluun

Alakoulusta yläkouluun nivelvaiheen tiimi rakentuu pääsääntöisesti kuudensien luokkien oppilaita opettavista ja yläkoulussa heitä vastaanottavista osa-aikaisen erityisopetuksen opettajista. Tiimin tavoitteena on luoda sujuvuutta sekä yhteisillä kriteereillä toteutuvaa laatua nivelvaiheytyöhön.

Ensimmäisessä tapaamisessa arvioidaan tähän asti tehdyn nivelvaiheyhteistyön sujuvuus: mitä hyviä käytänteitä ja mitä haasteita on ollut sekä pohditaan edellisten vuosien kehitystyön pohjalta, mikä on tärkeää ja mitä pitäisi muuttaa.

Tiimi luo yhteistyössä rehtorien kanssa askelmerkit tulevalle nivelvaihteydelle. keskeiset teemat ovat

- Pienluokille menevien prosessi
- Nivelvaiheen lakisääteiset tuen tarkistukset tammi-helmikuussa.
- Tiedonsiirto koulujen välillä, prosessi ja aikataulut
- Muuta huomioon otettavaa

5.4. Muut yhteistyötahot

Yhteistyö esiopetuksen ja muun perusopetuksen kanssa

Lukuvuoden aikana järjestetään erilaisia yhteistyömuotoja ala-, keski- ja ylänivelen toimintojen sujumiseksi. Vihdin Oppilashuollon käsikirja määrittää aikataulun esi- ja alkuopetuksen sekä muun perusopetuksen yhteistyöhön.

Lisäksi Otalammen koulun Opiskeluhuollon vuosikello rytmittää kouluvuoden yhteisöllisen opiskeluhuollon näkökulmasta. Helmikuussa toteutetaan 6. luokkien opettajien ja oppilaiden tapaaminen oman luokan kanssa, johon tulevat mukaan rehtori, osa-aikainen erityisopettaja ja oppilaanohjaaja kertomaan yläkoulun asioista.

Helmikuussa järjestetään oppilashuoltotyöryhmän kanssa tapaaminen, jossa tehdään nivelvaiheen tiedonsiirto: opettajat ja laaja-alainen erityisopettaja siirtävät tietoa 6. luokan tehostetun ja erityisen tuen oppilaista erityisopettajalle. Kun rehtori on muodostanut tulevat 7. luokat, erityisopettaja siirtää puolestaan tiedot tuleville luokanohjaajille. Tämä viimeinen vaihe toteutetaan oppilaiden seitsemännen luokan alussa.

Maaliskuussa toteutuvat JOPO- ja HOPE-luokkien haut. Maalis-huhtikuussa valmistuvat tulevan lukuvuoden luokkajaot. Teho-opinto-ohjaukseen nimetyt 8.lk (varsinkin pienluokan) oppilaat vierailevat hakukohteinaan olevilla ammatillisilla aloilla Luksiassa. Lukiosta kiinnostuneet 9.luokkalaisten vierailevat Vihdin lukiolla 18.1.2023. Toukokuussa järjestetään tulevien 7.-luokkalaisten ja huoltajien tutustumisilta.

Yksilöllisessä oppilashuollossa toteutetaan tiedonsiirto opiskeluhuollollisissa asioissa touko/elokuussa (eskariope-luokanope-oo sekä yläkouluun siirtyminen) ja toukokuussa-elokuun alussa tiedonsiirtolomaketta hyödyntäen turvataan oppilaiden toiselle asteelle siirtyminen.

Muut yhteistyötahot

- Vihdin kunnan nuorisopalvelut: Keskiviikkoisin nuorisopalvelut ovat koululla koko päivän ja toimipisteenä oppilaiden olohuone. Keskiviikkoisin illalla koululla olohuoneessa nuokkari.

- Vihdin kunnan kirjastopalvelut
- poliisi

- Moniammatillinen Ankkuritiimi; poliisi, nuorisotyöntekijä, sosiaalityöntekijä sekä terveydenhuollon ammattilainen.

- K-0 toimintamalli
- palolaitos (8.lk)
- Vihdin ev. lut. seurakunta
- Ortodoksinen seurakunta
- Prometheus ry
- eri urheiluseurat
- eri yritysten ammattilaisesiittelijät
- Otalammen päiväkot
- Otalammen kyläyhdistys
- Otalammen koulun vanhempainyhdistys
- Oppilaitosyhteistyö eri koulutusasteilla (tärkeimpinä Vihdin lukio ja Luksia)
- Kansainväliset vierailijat

6. Valinnaisaineet, monialaiset oppimiskokonaisuudet ja laaja-alainen osaaminen

VALINNAISAINHEET

8.-9. LUOKAT

Järjestelyt

Kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla opiskellaan valinnaisia aineita kumpanakin vuonna kuusi tuntia viikossa.

8.-9. luokan valittavat aineet on ryhmitelty kolmeen pääryhmään: 2v syventävät oppiaineet - 2v valinnaiset - 1v valinnaiset aineet.

2 vuoden syventäviä aineita ja valinnaisaineita opiskellaan kahdella eri kurssilla 8. ja 9. luokalla koko lukuvuoden (2h/vk kaksi vuotta). Kaksivuotiset kurssit jatkuvat samoina vielä yhdeksännellä luokalla. 8.-9. -luokkalaisten kahden vuoden syventävät oppiaineet ovat osa 7. luokalla alkaneita yhteisiä taito- ja taideaineita.

1 vuoden valinnaisaineita opiskellaan yhtä ainetta 8. luokalla koko lukuvuoden (2h/vk koko vuoden). 9. luokalle valitaan yksi uusi vuoden pituinen valinnaiskurssi (2h/vk koko vuoden).

Oppilaat ovat mukana oppimisen arvioinnissa, jotta he tottuisivat itse asettamaan itselleen tavoitteita koulutyössä ja arvioimaan tavoitteidensa saavuttamista. Itsearvioinnilla lisätään oppilaiden omaa vastuuta opiskelustaan. Valinnaisaineiden arvioinnilla pyritään kannustamaan oppilasta osallistumaan aktiivisesti aineen opiskeluun. Koska tekstiilityö, tekninen työ, kotitalous, musiikki ja kuvataide muuttuvat 8. ja 9. luokilla valinnaisaineiksi muuten kuin syventävien ko. aineiden kurssien osalta, niiden 7. luokalla saatu arvosana siirtyy 9. luokan päättötodistukseen.

Peruskoulun jälkeen yhteishaussa ammatilliselle puolelle hakeuduttaessa huomioidaan ne valinnaisaineet, joita on opiskeltu vähintään vuoden pituisena. Jonkin valinnaisaineen puuttuminen ei estä hakeutumasta millekään alalle, mutta oikeaan osuneilla valinnoilla voi parantaa pääsymahdollisuuksia.

Vähintään kahden vuosiviikkotunnin (= koko lukuvuoden tai kaksi lukuvuotta kestävä) kokonaisuuden muodostavien valinnaisaineiden arvioinnissa käytetään yhdeksännen luokan päättötodistuksessa numeroarvostelua.

1 ja 2 vuoden valinnaisaineet arvioidaan numeroin 4-10.

B2-kielen arvosana lasketaan lukuaineiden keskiarvoon, jolloin se vaikuttaa lukioon pääsyyn.

Halutessaan huoltaja voi anoa B2-kielen päättötodistuksen arviointiin suoritettu -merkinnän 9.lk loppukeväänä.

Minkään valinnaisaineen puuttuminen ei estä hakeutumasta mihinkään toisen asteen koulutukseen.

KAHDEN VUODEN SYVENTÄVÄT OPPIAINEET, 8. luokka:

KUVATAIDE

KOTITALOUS

KÄSITYÖ: Tekstiili painotus

KÄSITYÖ: Tekninen painotus

KAHDEN VUODEN VALINNAISAINHEET, 8. luokka:

KOTITALOUS

KUVATAIDE

KÄSITYÖ: Tekstiilityö

KÄSITYÖ: Tekninentyö

YHDEN VUODEN VALINNAISAINHEET, 8. luokka:

KOTITALOUS

KUVATAIDE: Digitaalinen kuvataide

KÄSITYÖ: Muotoilu

MONIALAINEN (Historia / yhteiskuntaoppi, englanti, maantieto):

Erasmus+ akkreditointi / Meiltä maailmalle - kohti eurooppalaista identiteettiä!

KAHDEN VUODEN SYVENTÄVÄT OPPIAINEET, 9. luokka:

KOTITALOUS syventävä

KUVATAIDE syventävä

KÄSITYÖ: Tekstiilityö syventävä

KÄSITYÖ: Tekninen työ syventävä

KAHDEN VUODEN VALINNAISAINHEET, 9. luokka:

KOTITALOUS

KUVATAIDE

KÄSITYÖ: Tekstiilityö

KÄSITYÖ: Tekninen työ

YHDEN VUODEN VALINNAISAINHEET, 9. luokka:

KOTITALOUS

LIIKUNTA: Sekaryhmä

KÄSITYÖ: Tekstiili

KÄSITYÖ: Tekstiili

4.-6. LUOKAT

Luokka-asteilla 4.-6. valinnaisainetta opiskellaan 1h/vko. Toteutustapa ja tarjolla olevat kurssit ja aiheet suunnitellaan ja päätetään lukuvuosittain oppilaiden toiveet ja opettajien vahvuudet huomioiden.

Lv. 2023-2024 valinnaisaineita opettavat 4-6 -luokkien opettajat. Syyslukukaudella rungon oppilailla on kaksi valinnaisainejaksoa, joista molemmat ainekokonaisuudet kestävät 6-7 viikkoa.

Keväällä jaksoja on myös kaksi, mutta näihin jaksoihin osallistuvat vain 4- ja 6-luokkalaiset, sillä kevätlukukaudella viidensien luokkien valinnaisaineena on Vihdin kunnassa toteutettava monialainen Pikkuyrittäjät -ohjelma.

Monialaiset oppimiskokonaisuudet

Opetuksen eheyttämistä toteuttavia oppimiskokonaisuuksia lukuvuonna 2024-2025 Otalammen koulussa:

5.lk Nuori Yrittäjyys ry:n Yrityssankari-ohjelma. Koulutuksessa vierailee mm. vihtiläisiä yrittäjiä ja mahdollisesti oppilaiden vanhempia eri aloilta. Yrityskummi vastaa yrittäjäkäyntien koordinoinnista. Loppuhuijennuksena toteutetaan myyntitapahtuma.

7. lk kotitaloutta, kuvataidetta, käsitöitä, historiaa, äidinkieltä ja matematiikkaa yhdistävä kokonaisuus.

8.lk MOK teemoittaa matemaattis-luonnontieteellisiä (MA, FK, BG) oppiaineita kevään TET-viikkojen puolikkaita ryhmiä hyödyntäen (vk 10/11).

9.lk MOK teemoittaa humanistis-yhteiskunnallisia oppiaineita syksyn TET-viikkojen puolikkaita ryhmiä hyödyntäen (vk 40-41 ja 43-44)

Näiden lisäksi opettajat toteuttavat muita pienempiä monialaisia oppimiskokonaisuuksia alakoulun puolella pohjautuen oppiaineista, vuodenaikojen vaihteluista tai ajankohtaisista aiheista nouseviin teemoihin. Monialaisten kokonaisuuksien avulla alakoulussa pyritään muovaamaan opetuksesta eri oppiaineita toisiinsa nivoen ehjiä, oppilaille mielekkäitä kokonaisvaltaisia oppimiskokonaisuuksia.

7. Toiminnan arviointi

Koulun toimintaa arvioidaan vuosittain keväällä henkilöstön yhteisessä arviointi-kesäpäivässä. Lisäksi toimintaa arvioidaan henkilöstölle toteutettavissa Sosiaalisen pääoman mittaustutkimuksissa, Hyvinvointikyselyissä ja Kouluterveyskyselyissä. Sen pohjalta johtoryhmä laatii

suunnitelman kehittämistä seuraavalle lukuvuodelle. Tuloksia käsitellään yhdessä työyhteisön kanssa.

8. Varautuminen poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin

8.1. Sähkökatkot

Koulut pyrkivät toimimaan normaalisti sähkökatkon aikana. Se on tärkeää arjen turvallisuuden tunteen vuoksi. Valon ja veden puute sekä lämmityskaudella myös rakennuksen kylmeneminen kuitenkin alkavat haitata koulun toimintaa sähkökatkon pitkittyessä. Jos katko kestää useita päiviä, on syytä varautua siihen, että koulu ei pysty toimimaan, jos tilat eivät enää täytä terveys- ja turvallisuusmääräyksiä.

Kouluissa veden ja ruoan saanti yritetään järjestää niin, että koulut voivat toimia myös katkon aikana.

Tarvittaessa opetus järjestetään lukujärjestyksestä poikkeavalla tavalla.

Opetuksen järjestäjä tulee antamaan kouluille tarkentavia ohjeita mahdollisiin sähkökatkoihin liittyen lukuvuoden aikana.

Sähköinen pelastussuunnitelma

Vihdin kouluissa on käytössä sähköinen pelastussuunnitelma Pelsu. Siihen on kirjattu kohteen perustiedot, turvallisuusjärjestelyt, mahdolliset vaaratilanteet ja niihin liittyvät toimintaohjeet. Suunnitelmaa päivitetään säännöllisesti ja henkilöstö on velvoitettu tutustumaan suunnitelmaan lukuvuosittain. Suunnitelmasta on nähtävillä tiivistetyt paperiversiot henkilöstön taukotilassa.

9. Lisäykset/muutokset

Liitteet

Vihdin kunnan koulujen toimintamalli kiusaamistapauksiin liittyen

Kestävän kehityksen suunnitelma

Kulttuurikasvatussuunnitelma

Kunnan liikkumisohjelma

Kuntatasoinen opiskeluhoitosuunnitelma

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma